

Uitgangspunten stembeleid en stewardship 2019

pagina 1 van 2

Inleiding

Het APF maakt elke drie jaar een beleidsplan op het gebied van verantwoord beleggen (de laatste versie is van februari 2018 en staat [hier](#)) en evalueert het plan voortdurend. Het beleidsplan staat bekend als de *Code on Responsible Investing*. In het beleidsplan staat welke fundamentele principes het fonds hanteert in zijn beleggingen en hoe dat uitgevoerd wordt.

Stemrecht en stewardship

Het stewardshipbeleid (ook te vinden op de website van het APF) gaat gericht in op hoe een belegger ondernemingen waarin hij belegt, beweegt dat zij zich richten op het behalen van waarde op de langere termijn: het aangaan van een lange, opbouwende kritische relatie staat centraal. Stewardship gaat vooral om de interactie met de leiding van ondernemingen en het afleggen van verantwoording aan de deelnemers van het APF over wat het fonds doet met zijn stemrecht als belegger: hoe het een (langer) betrokken aandeelhouder is.

Stemrecht en stewardship komen bij elkaar bij onderwerpen die geagendeerd worden door de leiding van een onderneming bij een aandeelhoudersvergadering, zoals:

- Klassieke onderwerpen op het gebied van goed ondernemingsbestuur, waaronder:
  - Samenstelling en benoeming Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen.
  - Beloningsbeleid.
- Onderwerpen die te maken hebben met ESG (zie de volgende paragraaf)
- Andere aandeelhoudersvoorstellen.

Invullen stemrecht

De APF Code Verantwoord Beleggen bevat acht fundamentele principes die het APF hanteert voor zijn beleggingen:

- Respect voor mensenrechten.
- Respect voor arbeidsrechten.
- Omkoping en corruptie tegengaan.
- Beschermen van het milieu en klimaat.
- Zorgen voor een duurzaam voedselaanbod.
- Verbeteren van gezondheid en hygiëne.
- Voorkomen van betrokkenheid bij controversiële wapens.
- Respect voor goede standaards van ondernemingsbestuur.

In de Code Verantwoord Beleggen staat ook hoe het APF verwacht dat ondernemingen rekening houden met deze principes: zo worden ondernemingen geacht te voldoen aan standaards van (onder meer) de Verenigde Naties, OECD, ILO (International Labour Organisation) en Access to Medicine.

Per fundamenteel principe is telkens uitgewerkt hoe keuzes gemaakt worden bij de beoordeling van het gedrag van ondernemingen. Acties die niet in lijn zijn met de principes worden geclassificeerd naar een schending die licht, medium of hoog is. Dit vormt het uitgangspunt voor de invulling van het APF stemrecht.

Behalve het gebruik van stemrecht, hanteert het APF ook andere middelen om de principes in zijn beleggingen vorm te geven, zoals een dialoog voeren met ondernemingen, uitsluiten van bepaalde ondernemingen of bedrijfstakken en gericht investeren in ondernemingen (ook wel impact investing genoemd).

Reikwijdte stemrecht bij Unilever APF

Voor de uitoefening van stemrecht maakt het APF gebruik van een externe serviceverlener (Hermes): dit wordt ook wel proxy voting of 'stemmen op afstand' genoemd. Deze manier van stemmen zorgt ervoor dat het APF zijn stem bij aandeelhoudersvergaderingen kan laten gelden zonder dat het bij die vergaderingen aanwezig is (dat zou veel extra personeel en veel extra geld vergen). Daarnaast verenigt Hermes meerdere aandeelhouders en wordt de stem op die manier ook luider. Hermes heeft kennis van de stemprincipes die het APF belangrijk vindt en Hermes houdt daar rekening mee. Het APF kan daarom vaak aansluiten bij het algemene stembeleid dat Hermes uitvoert. Het APF kan afwijken van dat algemene beleid als het daar aanleiding toe ziet of op basis van signalen die het ontvangt.

Stemrecht hoort bij aandelen en beleggen in aandelen kan op een aantal manieren. Het APF maakt gebruik van een fiduciair manager (Univest Company BV) en belegt voor de beide kringen nagenoeg geheel via Univest beleggingsfondsen. De redenen daarvoor zijn dat het samenbrengen van vermogen ervoor zorgt dat het beheer goedkoper is en dat dit voordeel bijvoorbeeld ingezet kan worden om actief te beleggen. Beleggen via fondsen houdt in dat de economische voor- en nadelen voor rekening zijn van het APF. Tegelijkertijd is het vermogen in een fonds (juridisch) bezit van dat beleggingsfonds.

Stemmen op afstand en beleggen via beleggingsfondsen houdt in dat het APF beleid ingepast is in dat van andere partijen. Zoals gezegd maakt het APF afwegingen tussen kosten van vermogensbeheer en de optimale mate van invloed die mogelijk is. Invloed via stemrecht is een overweging bij de selectie van partijen die het vermogen beheren. Bij bestaande managers vindt overleg plaats om invloed op het beleid uit te oefenen.

De praktijk en (her)ijking van het APF beleid

Het APF stemt waar dat mogelijk is. Inhoudelijk is over het stembeleid met betrekking tot ondernemingszaken te zeggen dat op alle belangrijke punten gestemd wordt en dat de focus van het beleid gericht is op een goede leiding van de onderneming die zorgdraagt voor een focus op een onderneming die verantwoord groeit en daarmee in waarde toeneemt (zoals gezegd zijn ESG-onderwerpen ook discussiepunten met ondernemingen). Het stembeleid is momenteel proportioneel (in verhouding) tot de mogelijkheden die het APF heeft.

Periodiek bestudeert het APF of het Hermes beleid nog past bij zijn beleidsvisie en gaat het na of Hermes nog voldoet. Overwegingen van verantwoord beleggen zijn onderdeel van de periodieke evaluatie die gedaan worden voor de beleggingsfondsen en onderliggende beheerders. Vooralsnog zijn de structurele voordelen van beleggingsfondsen passend voor het APF.

Onderhouden uitgangspunten stembeleid

Dit document wordt jaarlijks op actualiteit gecontroleerd en (indien nodig) aangepast. Bij grote wijzigingen kan het document tussentijds aangepast worden.